Опорний конспект · 1.15. Перенос слів з рядка в рядок

Українська мова · Підготовка до НМТ · Розділ 1. Фонетика. Графіка

1. Суть

Частини слів переносимо **за складами**: гай-ка, зо-шит, книж-ка.

Три поверхи: склад (тема 1.2) → **орфографічний** перенос → **технічний** перенос. Де правило мовчить — перенос вільний.

2. НЕ можна

Заборона	Правильно / неправильно
залишати чи переносити **одну букву**	ака-ція · Ма-рія **не** а-кація · акаці-я · Марі-я
розривати **дж, дз** — один звук	ґу-дзик · хо-джу · бджо-ла · ку-ку-ру-дза
розривати **йо, ьо**	па-йок · ра-йон · ма-йор · сльо-за **не** рай-он
відривати **ь, ’, й** від попередньої букви	кіль-це · низь-ко · бур’-ян · Лук’-ян · бай-ка
рвати **односкладовий префікс**; відривати приголосний від кореня	над-мірний · най-більший · до-зрівати **не** доз-рівати
лишати початок **другої основи** складного слова	далеко-східний · восьми-гранний

3. Можна

Дозвіл	Приклади
розривати **подвоєні** приголосні	закон-ний · осін-ній · розріс-ся · від-ділити
подовжені перед я — двома способами	знан-ня і зна-ння · жит-тя і жи-ття
ділити **дж, дз** на межі префікса й кореня	над-звичайний · під-звітний · від-жити
довільно, коли корінь на **голосний**	ро-зорати і роз-орати
ділити **кількаскладовий** префікс	пе-ре-працювати

4. Кілька правильних варіантів

Слово	Варіанти
сестра	се-стра · сес-тра · сест-ра
Дніпро	Дні-про · Дніп-ро
видавництво	видавниц-тво · видавницт-во

увага «Незвичний» варіант **сест-ра**, **Дніп-ро**, **зна-ння** теж правильний.

не переносяться осінь · олія · ящик · удар · мрія · ідея

5. Технічні правила

Не розриваємо	Приклади
ініціали й скорочення при прізвищі	Т. Г. Шевченко · проф. Іваненко
скорочені назви мір при цифрах	150 га · 25 кг · 2024 р.
закінчення при цифрі через дефіс	2-й · 4-го · 10-му
графічні скорочення	і т. д. · та ін. · вид-во · ін-т
ініціальні абревіатури	НМТ · ООН · ЮНЕСКО · ЛАЗ-105
розділові знаки, дужки, лапки	не переносимо в новий рядок

> Але **повне ім’я** розділити між рядками можна: Тарас / Шевченко.

6. Самоперевірка · пастки

1. Чи не лишається **одна буква**?
2. Чи цілі **дж, дз, йо, ьо** і чи не відірвано **ь, ’, й**?
3. Де **шов** — префікс, корінь чи стик основ?

- «а-кація», «академі-я» — одна буква;
- «рай-он», «кіл-ьце», «ба-йка» — розірвано сполуку;
- «на-дмірний», «далекос-хідний» — знехтувано шов;
- розрив «25 кг», «і т. д.», «ЮНЕСКО».